

til den anden.

I dag er øerne gennemhullet på kryds og tværs af lange tunneler, og brede asfalterede veje slanger sig mellem landsbyerne.

Det har kostet milliarder at strikke ø-riget sammen. Altsammen på grund af den hellige ko i færøsk politik. Alle bygder skal bestå — for enhver pris og uanset størrelse.

Tag nu f.eks. Kalso. En lille ø med bare 300 beboere, som har nydt godt af den politiske gavmildhed. Størrelsen til trods, kan beboerne glæde sig over hele fire tunneler.

Hvor danskerne i en menneskealder har diskuteret en fast forbindelse over Storebælt, har de færøske politikere for længst vedtaget et projekt af samme format — målt i forhold til indbyggertallet.

En 4,2 km. lang undersejls tunnel, som skal binde Strømø og Vågo. Samlet pris: 200 mio. kr.

Altsammen for at de bilglade færinger kan spare de 20 minutter, som sejlturen i dag tager mellem Strømø og Vågo!

Problemet er bare, at de færøske jpolitikere for længe siden besluttede at modernisere og udbygge havneanlægget i Vestmanna på Strømø. Den havn, som bliver over-

flodig, når tunnelen forbinder Strømø og Vågo.

Men lagtingsmedlemmerne på Færøerne har en specielt udviklet evne til at finde sammen på tværs af partiskel når det gælder valgkredsens ve og vel og ikke mindst de vigtige stemmer.

Svend Aage Ellefsen er medlem af Lagtinget for Folket flokken, bosat og valgt på Vågo og derfor en varm tilhænger af tunnelen.

Det er partifællen Øssur Dam Jacobsen bestemt ikke. Han bor fast på Strømø og var indtil 1984 Vestmannas repræsentant i Lagtinget. Ligeså meget Øssur Dam Jacobsen er imod tunnelen, ligeså meget glæder han sig over den nye havn i Vestmanna. Den var han selv med til at trække i land.

»Der gik politik i sagen«, erkender Svend Aage Ellefsen. Selvfølgelig er det hul i hovedet, at udbygge Vestmannahavnen og samtidig begynde på en ny tunnel.

»Det er rigtigt, at de politiske særhensyn spiller en afgørende rolle heroppe«, supplerer Øssur Dam Jacobsen.

I dag er tunnelarbejdet indstillet. Landskassen runger alt for hult til projekter af den kaliber. Men de færøske skatteydere

Færinger sat på skrupp

»Gud mildne luften for de klippede får«.

Budskabet står at læse på en af Christiansborgs vægge. Men det fromme ønske har fået ny aktualitet for de færøske rigstæller, som både bliver klippet og flået i kampen mod ørigets katastrofale økonomi.

Det nuværende færøske landsstyre bestående af de to borgerlige partier, Folket flokken og Sambandsflokket, samt det venstreorienterede republikanske parti er fast besluttet på at gøre op med ti års umådeholdende frådseri med offentlige midler.

Og den politiske leder, lagmand Jógvan Sundstein, har ikke i sinde at mildne luften for de færøske skatteydere. Tværtimod bliver livremmen spændt så stramt, at færingerne får svært ved at trække vejret:

1) Bunden opsparring: Eksempelvis skal en færinger med en årlig indkomst på 250.000 kr. deponere 7.200 kr. i banken alene i 1990.

2) Afskaffelse af den automatiske dyrtidsregulering.

3) Lønnedgang: Landsstyret lægger op til en 20 procent lønnedgang med hel eller delvis kompensation i skatten.

4) Offentlige besparelser: Udgifter til sygehuse, skoler og daginstitutioner skal reduceres med 13 procent i forhold til 1989.

5) Stop for nybyggeri: Planlagte nybyggerier og anlægsarbejder er indstillet med øjeblikkelig virkning. Enkelte igangværende projekter gøres færdige.

6) Ophugning af fiskeflåden. En fjerdedel af fiskeflåden skal hugges op i løbet af de næste to år.

7) Øget kontrol med tilskud og garantier: Fremover foretager banker en risiko-vurdering af private erhvervsprojekter, inden landsstyret giver tilskud. Samtidig hæfter banker og landskassen i fremtiden for lige store beløb på lige vilkår.

8) Nye fiskepriser: Fremover følger fiskepriserne i højere grad verdensmarkedets pris.

9) Kvotering for filettfabrikker: Filettfabrikkerne får en fast kvote af de samlede fiskefangster og må herfter klare sig selv.

Festen forbi for danske firmaer

I årevis har danske entreprenør-virksomheder og kreditforeninger levet højt på den galoperende investeringsfeber på Færøerne. Men nu er festen forbi.

I Høvik — forstad til hovedstaden Thorshavn — har det danske entreprenørfirma Pihl & Søn slået sig ned. Et stort og rummeligt træbjælkehus helt i sort, placeret højt til vers i det færøske fjeld. Indenfor underligt tomt og ubenyttet. Tomme skriveborde og visne potteplanter.

På bare tre år er medarbejderstaben reduceret fra 200 til de nuværende 70 ansatte. Langt de fleste danskere har forlængst taget flyveren hjem.

»Og vi er tvunget til at skære endnu dybere«, lyder dommen fra direktør Sten Balle.

Når sommeren kommer til Færøerne, er Sten Balles ordrebog tom som graven. »Så sort ser det ud«, siger han. »Vi risierer at sidde tilbage i en periode uden noget at lave«.

Også Højgaard & Schultz har skåret ned i medarbejderstaben. »Men indtil videre har vi en tilfredsstillende beskæftigelse«, siger C.F. Møller, marketingchef i den danske entreprenør-gigant.

De næste to år har Højgaard & Schultz nok at rive i, men så er det også slut, med mindre nye projekter finder vej til ordrebogen.

De danske kreditforeninger har nydt godt af de færøske opgangstider. I 1986 lånte Nykredit 252 mio. kr. ut til investerings-ivrige færinger. I år bliver de samlede udlån sandsynligvis ikke ret meget større end ti mio. kr.

»Indtil videre har vi ikke tabt en eneste krone på Færøerne, men desværre holder den nydelige statistik ikke fremover«, siger Jørgen Agergaard, underdirektør i Nykredit.

må betale en foreløbig regning på 50 mio. kr., anvendt ikke mindst på kostelige tunnel-boremaskiner i Storebæltsformat. Landsstyret har udsat tunnelen til 1992. Indtil da står arbejdspladsen hen som en gigantisk gravsten over de offentlige investeringers himelflugt.

Gigantisk udlands-lån afværger statsbankerot

Ingen færøsk politiker med respekt for sig selv og de nedslående tal i nationalregnskabet tør spå om klippeøernes økonomiske fremtid.

Men indtil videre er farer for en vaskeægte statsbankerot tilsyneladende drevet over — i hvert fald for en tid.

Anført af folkeflokslederen, lagmand Jógvan Sundstein, har det nye landsstyre netop skrevet under på det største færøske lån i udlandet nogensinde. 650 mio. kr. hentet i et engelsk bank-konsortium til en årlig rente på omkring ti procent.

Med de engelske millioner i hånden kan Jógvan Sundstein betale renter og

afdrag på de gamle lån i udlandet og først og fremmest i Danmark.

»Vi er tvunget til at leve med en udenlandsgæld mange år endnu. Derfor er vi også tvunget til at låne i udlandet mange år endnu«, siger Jógvan Sundstein, som anslår, at udenlandsgælden når de ni mia. kr. i 1990.

Alene renter og afdrag på den færøske gæld til udlandet koster hvert år miniput-samfundet omkring en mia. kr. Alligevel vil lagmanden under ingen omstændigheder betegne situationen som håbløs, og han vil slet ikke høre tale om statsbankerot.

»Det er jo ikke landskassen, som har lånt hovedparten af de mange milliarder. En stor del er privat gæld — som vi ikke skal stå til ansvar for«, siger han.

Det er dog langt fra alle politikere i landsstyret koalitionen, som deler lagmandens optimisme.

»Hvis vi ikke havde fået det nye lån, var det gået galt«, siger Finnogi Isaksson, leder af det republikanske parti. »Så var vi tvunget til at rabe: Hjælp os Danmark — vi

er gået fallit ...«

»Jeg har snakket med flere banker for at finde ud af, hvordan en statsbankerot egentlig ser ud, men de anede det heller ikke«, siger Pauli Ellefsen, tidligere lagmand, nuværende medlem af Folket flokken og formand for Sambandspartiets lagtingsgruppe.

»Jeg skal ærligt indrømme, at jeg ser pessimistisk på den økonomiske situation. Vi ved jo ikke, hvor længe vi kan låne i udlandet«, siger han.

Håbløshed eller optimisme. Ørigets politiske ledelse har langt om længe taget kampen op mod det økonomiske ufore. Spørgsmålet er, om det er for sent.

Eller som landsstyremand Jógvan I. Olsen udtrykker det:

»Danske politikere har i årevis skrevet: »Pas på den økonomiske afgrund. Heroppe er vi for længst roget ud over kanten. Spørgsmålet er, om vi lander på fødderne, eller om vi kommer til at ligge på ryggen som en ko — med patterne strittende ud til alle sider ...«